

Brigádok a mezőgazdaságban

Klub a művelődési házban

Móráhalom. Az itteni emberek sorsa sokáig kilátástalan volt. Az örökmozgó futóhomok megkeserítette erre az életet. De fordult a kocka. A gyengén termő homokon gyümölcs-, és szőlőültetvényeket létesítettek. Újabban sikeresen meghonosodott a zöldségtermesztés is. A móráhalmi Homokkultúra Szakszövetkezet eredményei évről évre jobbák. A fő mezőgazdasági ágazatok mellett melléküzemet is létrehozta. A szakszövetkezet vezetősége a tagoknak egész évben igyekszik biztosítani az állandó elfoglaltságot. A seprű- és ecsetgyártó üzemág egy megszünt tanyai iskolában kapott helyet. Az idők szava korszerűbb körülmények közé vezérelte a tanyai iskolásokat. Most gépek kerültek a hajdani iskolapadok helyére. A seprűüzemben dolgozik a szakszövetkezet legjobb brigádjára, a Virágzó szocialista brigád.

Tavaly tíz százalékkal teljesítettük a tervünket

— újságolja örömmel Bőröc József brigádvezető. — S ami döntő, zömmel exportot készítettünk. Kétéves a brigádunk, de máris szép eredményekkel dicsekedhetünk. Nemcsak a területmelésben, hanem a brigádéletben is sokat vállaltunk. Részt vettünk a megyei Munka és műveltség vetélkedőn, ahol a tizenharmadikok lettünk, miután a járási területi döntőt megnyertük.

Bőröc Józsefnél még a múlt év tavaszán ismerkedtem meg, amikor a megyei szocialista brigádok küldött-értékelése öt választotta meg, hogy képviselje Csongrád megyét a szocialista brigádok V. országos tanácskozásán.

— Nagyon örültem, hogy elmehettem a budapesti tanácskozásra. Sok hasznos ismerettel lettem gazdagabb. Itthon nemcsak a saját brigádunk számoltam be a tanácskozásról, hanem a többi szocialista brigádnak is. Elmondtam, s úgy érzem, hasonlóan érezzük ma már

mindannyian, hogy a vállalkások csak akkor értékesek, ha nem formálisak, hanem tartalmasak. Ne csak arra törekedjünk, hogy a naplóba beírjuk: ezt, vagy azt a könyvet elolvastuk, ilyen vagy olyan előadást meghallgattunk. A színházlátogatást nem elég csak jegygyel igazolni. Szemléleten működik persze minden. Örülök, hogy a brigádunk tagjai is megértették mindezt.

Kis szünetet tart. Közben körökn gyűlnek a többiek is, Babarci Mária, Hajdú Dezső, Nacsa Antal, Sztanik Katalin, Farkas Mihályné, Papp József, Dobák Istvánné, Nacsa Irén, Babarci Istvánné, Király Andrásné és Daru Katalin brigádtagok.

— Sanyi, mármint Kis Péter Sándor hiányzik — mondják kórusban.

— Faluhelyen sokkal nehezebb teljesíteni a szocialista brigádmozgalom hármas jelszavát — folytatja a brigádvezető. — A lehetőségek lényegesen rosszabbak. A munka mellett magunknak kell megszervezni a szórakozásunkat. Ezért különböző kulturális műsorokat próbálunk tagjainknak rendezni. A községi művelődési házal együtt elhatároztuk, hogy közösen brigádklubot létesítünk. A brigádtagnak ezennél itt szervezzük az előadásokat és műsorokat, baráti találkozókat. Így próbáljuk megteremteni annak lehetőségét, hogy mindenki megtalálja a számára legmegfelelőbb elfoglaltságot.

Helyeselnek a többiek is. Jókévdűvek, tréfálkozók, de látszik, hogy tenni akarnak valamit a hajdani tanyavilágban.

Radics Ferenc

Filmregény

Három nővér

Magyar film. Írta: Szalai Györgyi. Rendezte: Dárday István. Fényképezte: Koltai Lajos és Pap Ferenc. Főszerzők: Szakács Zsuzsa, Himmer Márta, Bognár Eszter.

1. A vállalkozásról.

Amikor bemutatták Dárday István első filmjét, a dokumentalista eszközökkel készített Jutalomutazást, egy dologban összecsengett minden kritikája: ez a nagyszerű film egyszeri és megismételhetetlen. Most, a *Filmregény* esetében még inkább érvényes ez a megállapítás: kiálló, egyszeri és megismételhetetlen.

A Filmregény tudnillik négy óra és 26 percig tart. Nincs hagyományos értelemben vett cselekménye, három nő felnőtté válásának útját kíséri nyomon hőmpolygó epikusással, könyörtelen dokumentalista eszközökkel, mely, vitára és továbbgondolásra készítő tartalommal. Pésületlen, borzas, kócos ez a film. Olyan, mint a dörsz-papír — aki vállalja a fardaságot és a szellemi partner szerepét, az meghorzosódva hagyja el a mozi.

Nem egyszerű megszokott moziprogram a Filmregény. Nemcsak szokatlanul hosszú időtartama miatt. Különösen nehéz sorsa lesz — bizonyára nem jösi póz! — a filmnek, hiszen a nézők többsége ódzkodik a magyar filmtől, szokatlanul tűnik számára a feldolgozás és a technikai megoldás karcossága, az amatőr szereplők rutintalansága, s a négy és fél óra, egy nem mindig kényelmes moziszekben, sem jutalomutazás. Gyánitom, a csaknem két évig tartó művészi munkát éppen most, igazi életének kezdete, a közönséggel való találkozás pillanatában fenyegeti a zátonyra futás veszélye. Pedig a Filmregény a magyar filmgyártás egyik csúcsteljesítménye. Dárday egy zenész szájába adja a film nagy kérdését: „Épül-e azáltal a kultúra, hogy megszületik egy regény vagy egy zenemű, és nem jut el a közönséghez?”

2. A műről.

Nem véletlenül *Három nővér* a film alcíme. A Csehovra való utalás nagyon is tu-

datos, a párhuzam kitapintható. A film kezdő képsorain három testvér beszél vágyairól, elképzeléseiről, terveiről. Ezután Dárday nyomon követi, hogy az élet mai helyzetében, mai viszonyaink között hogyan valósulhatnak meg, miképpen realizálódhatnak ezek a felnőttkor küszöbén született elképzelések. Az alkotók „az életet mondják”, mintegy kiszakítva ebből a születéstől halálig tartó folyamatból egy szakaszt az elemzésre, a boncolásra. Nem kieszt, nagy, művi konfliktusok ezek, hanem olyanok, amelyek a mindennapok sodrában valamennyiünkkel megtörténhetnek. Talán ettől olyan lebilincselő Dárday filmfolyama. Mert magunkra, mert egymásra ismerünk, mert kegyetlenül őszinte tükör.

3. A tanulságról.

Talán nem véletlen, hogy a forgalmazók éppen most tűzték műsorra Dárday Filmregényét. A film hősei önmegvalósításuk lehetőségeit keresik, s közben mindennapi életünk gondjairól szólnak. A fiatalok alakuló életformájának, életmódjának kérdéseire keresik a lehetséges válaszokat. A forradalmi ifjúsági napok idején fiatalok ezrei beszélgetnek, vitatkoznak a *Hogyan élünk? — Hogyan éljünk?* — kérdéseiről. Ennél a filmnél jobb vitaalapot nemigen szolgáltathattak volna.

A Filmregény valóban filmes eszközökkel készült regény. Egyetlen hátránya van a könyvregényvel szemben, hogy azt abba lehet hagyni, egy könyvjelzővel jelezni lehet az újakezdés helyét, s vissza lehet lapozni netán. Az alkotó ezekkel a gondolatokkal bocsátja útjára filmjét: „Szorongva gondolok arra, hogy mindazok a munkások, egyetemisták, szülők, igazgatók, ifjú házasságok, akiknek szívem szerint leginkább ajánlom a Filmregényt, vajon megkapják-e a megfelelő hírt, vajon etalálnak-e a mozikba, vajon találkoznak-e azzal a filmmel, ami róluk, nekik szól?” Kívánom, hogy a válasz pozitív legyen.

Tandi Lajos

Külvárosi gondok

Egy tanácstag-beszámoló jegyzőkönyve helyett

A Móraváros olyan, mint egy darab tanyavilág, amelyben valami szórakozott varázsló a dülöcsök mentén összelógatta a házakat. Eső után vagy hóolvadáskor autó nem járja utcáit. Ütött-kopott, régi házak; tyúkók kárálják az udvarokon. Egy-egy beépítetlen telken halomra gyűlik a szemét.

A vizet, a gázt csak a közelmúltban kezdték bevezetni erre felé, a lakások többsége komfort nélküli. Slumozdik a városrészt, az igényesebbek, tehetősebbek elköltöznek innét. Tanyaiak, nyugdíjas térsztagok jönnek a helyükre, piacra való zöldséget természetnek a kertekben, az ólakban egy-két dísznö is hízogot.

Ha korátlagot számítotak volna Bors István tanácstag beszámolóján, alighanem a középérték is fölül lett volna a hatvan éven. Igaz, a közéleti érdeklődés másutt is gyakran az idősebbek sajátja, nekik ez is időöltést jelent, a 107. számú választókerület rendezvényén azonban szinte csak az elnökségben bukkantak föl fiatalabb arcok. Nem jöttek el az utóbbi időben beköltöztek sem: aki felszólalt, tősgyökeres móravárosi volt.

Udvariasan, csendben hallgatták kezdetben a városi tanács munkájáról szóló beszámolót. Több mint kétezer új lakás az Északi városrészt, utépítés a Lenin körúton, üzletközpont a Dugorics téren, Tisza-híd, ennyi millió, annyi tízmillió. De a tarjánói óvodahelyzet elemzésekor már susorogtak az emberek, Móravárosról beszélte inkább, van, aki Tarjánból is kénytelen idehozni a gyerekeit a Katona utcai óvodába.

Elmondta hát Bors István,

mit kapott a választókerület az utóbbi időben. Kohósalak kal tették járhatóvá a Korda és a Katona utcát. Vezetik a vizet, a gázt azokban az utcákban, amelyeket nem szanalnak a következő öt éves tervben. Rendbe hozták a Kolozsvári teret, nyilvános telefonfülke létesült a Gagarin iskola mellett.

Kiderült a választók hozzászólásaiból, hogy a legsúlyosabb gondot a szinte járhatatlan utcák és a nyílt szelvényes csatornarendszer jelentik. Az emelkedő életszinvonon és a végtelen elmaradott infrastruktúra itt is egyre nagyobb ellentmondásba kerül egymással. Az itt lakók egy része is elmarasztható egyben-másban. Magam is találkoztam már olyan emberrel, aki tele szájjal szidta a tanácsot, mért nem aszfaltoztatja ki az utcáikat, de a háziszemetet lelkiismeret-furdalás nélkül a csatornába öntötte.

Kétféle probléma merült fel: egyikén csak pénzzel lehetne segíteni, a másikhoz egy kevés jóindulat, felelősség tudat is elég lenne. Óriási összeget igényelne még a kohósalakos útburkolat is. Összefogtak az egyik utcában, szénszalakot szórtak az útra, feltű gondolal gereblyézik, hogy el ne süllyedjen rajta a Zsiguli. Arra járnak a bútorraktárhoz a teherautók, föl vágják a sarat, még örülhet a járókelő, ha nem fröcskölnek a képebe.

Sok helyen eldugult a csatorna, belevezetik a lakók a szennyvizet, de nem folyik le, csak bűzlök utcahosszat, míg el nem párolog. Nincs, aki kipucolja az eldugult csöveket.

Régóta szeretnék újabb kisvendéglőt a móravárosiak. Nem olyan intézményt, mint a Szivárvány büfé, annak esténként kurjongatva, hangoskodva hazatámaszkodó vendégeiből elégük van. Olyat, ahová elmehet az ember a családjával, olcsón megebédelni, beszélgetni egy-két korsó sör mellett. Olyan vendéglőt szeretnénk, mondta az egyik hozzászóló, ahol abrosz is van az asztalon.

Hetenként kétszer elviszik nostmár a szemetet. Rozsdás

vaskupákban, kiérdemesült vájdlingokban várakozik a hulladék a kapukban. Jön a szemeteskocsi, emberei elkeveredett sietséggel pakolnak. Beledöntik a különböző formájú edények tartalmát a kocsik tartályába, fele benne marad, aztán úgy vágják a jobb sorsra érdemes kúpákat a földhöz, hogy a harmadik házig gurulnak. Meg lehet érteni őket is, az kritizálja a munkájukat, aki helyet cserélné velük. Megsem tudják a lakók, mi ebben a ráció; az sem kerülne nagyobb fáradtságba, ha visszatennék oda, ahonnan elvették, mint széthajigálni őket.

Nem kielégítő az áruellátás sem. Minden elismerés a fel-szabadulás előtről maradt aprócska szatocsboltokban dolgozó nőké; nehéz zsákokat cipelnek a szűk raktárhelyiségekben, sokkal rosszabb körülmények közt dolgoznak, mint belvárosi kollégáik. Nem az ó hibájuk, hogy az itteni boltokban szegényesebb a választék.

Sűrűn van baj a közvilágítással, a régi lámpások lám-pák elrozsdásodtak, inognak. Munkaerőgondokkal küzd a DEMA is, a tanácstag szerint ötezer égő jut egy szerezőre, nem ér oda azonnal mindenková.

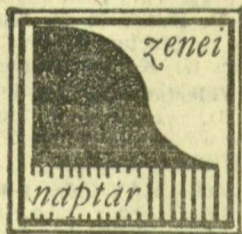
Trehány munkát végeznek a különböző vezeték szerelésekor: ahol egyszer árkot ásnak, ne adj isten, hogy tisztességesen be is temetnék, a saját szerszámaikat is szertehagyják a munkások.

Sokakat izgat a közelgő szanalás. Mikor lesz, melyik házakat sajátítják ki, hol kapnak lakást helyette? Attól is félnek — talán nem is alaptalanul —, hogy csak a költözés előtt pár héttel értesítik őket.

Eltörpülnek ezek a problémák, ha a Tisza-híd építéséhez vagy a lakásprogramhoz hasonlítjuk őket. Ha azonban arra is gondolunk, hogy a szemét elhordása, a folyóvíz a lakásokban, a szennyvíz elvezetése, a járható utcák más városrészekben már rég kielégített, elemi szükséglet, akkor nem is tűnnek olyan aprónak a móravárosiak gondjai.

Tanács István

Egy „hétköznapi” fölújítás

Lassan becsukja kapuit az óépület, ahonnan a búcsú olyannak ígérkezik, amit sokáig nehéz lesz feledni. Eme költőnek indult kopár sőhaját mindössze egy „hétköznapi” felújítás friss tudósítása szakítja föl, egy operai felújítás, a keddi *Fidelio*-é, melynek sorsa ugyanolyan megmagyarázhatatlanul mostoha, miként a repertoárgondozást általában jellemzi ez: minimális próbával kihozzák, s egy vagy két előadásra — a premiernek sokszor méltatlanul hangos csinnadrattáinak közepette — csöndesen fátylol hull. A csöndkönybe nem árt olykor a harsona; ime hát, tele volt a színház, valószínűleg a publikum is megérezhette, jó előadás ígérkezik (vagy talán a spontán érdeklődés előlegez meg vak bizalmat az operaszínpadokon másfelé is kultivált remekműveknek?), szó, ami szó, nem csalatkozunk, s ezt annál inkább öröm dokumentálni, mivel az utóbbi időben lelkesedésre okot ritkán szolgáltatnak a helyi teátristák.

Szépséghibái természetesen akadtak ennek a felújításnak is: a zenei kidolgozás olykor-olykor megsínylette a kevés próbát, a szereposztásnak van két szükségmegoldása (*Vághelyi Gábor* Pizarrója még hajgán, de *Kamonyi László* Minisztere nagyon gyenge), s a 17 tagú férfikar sem tűnik létszámában teljesnek, noha

meglepően jól szólt, nem utolsósorban a karmester érzékeny aránytartásai okán. Igaz: Szalasy István az igazi Beethoven dirigálta, a mű fölőltárulkozásait himnikus hangvétellel, eruptívan, a finálét szárnyalóan, amiképpen az megiratott — és három szólóteljesítmény ragadja magával a hallgatót, szerencsére ezúttal éppen a főszerepekben. *Karikó Teréz* eszményi Leonórája a hang megszokott vívőerején túl stílusosan is kifogástalan, kellemősen hajlékony és pontos, a magasságokban perzselően szenvedélyes; *Gregor József* Roccója poétikusan tiszta, bensőséges vallomás az emberi tisztességről; *Vargha Róbert* Florestánja pedig reveláció. Őszintén megvallva már-már letrtuk a pályáról (lehetett tán hallani jelentős szerepben?), statisztikai nyomtatéknak az „őreg énekesek” legendájából — aztán itt egy „gyilkos fölőladat”, Florestan, s úgy fűtta el, fényesen, magabiztosan, mint aki mázsiányibb súlyokat is játszva hordoz a hátán. S ha még jut figyelme művesebb megmunkálásra az ária bevezető lassú szakaszán; alakítása parádés lesz. Jó színvonalú *Berdál Valéria* Marcellinája és *Juhász József* Jaquinója is, a rabok korusából *Bárdi Sándor* szép tenorszólója tesz ki.

N. L.

Kórusok hangversenye

Nagy sikerű kórushangversenyt rendezett tegnap a Tisza Szálló nagytermében a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola 1. számú gyakorló általános iskolája. Külön színpontot jelentett, hogy kedves vendégeket, külföldi kórusokat köszönthetett megnyitójában *dr. Mohóli Károly* főigazgató, valamint *Tengiz Mdivanit*, a grúz Oktatási Minisztérium képviselőjét is. A Tbiliszi Köztársasági Központi Zeneiskola Leánykara *Tamaz Pavlovna*, a Grúz Szocialista Köztársaság Erdemes Művészenek vezetésével, *Marine Oucheli* vezényletével, valamint a helsinki Espoo-i Politech kórus *Heikki Saari* karnagy vezetésével mutatta be műsorát a zsűfőliség megtelt koncertterem közönségének. Harmadikként a vendéglátó, a gyakorló iskola Bartók gyermekkórusa lépett fel, *Erdős János* és *Erdős É Fagler Erika* vezényletével. A kórusok népdalokat, népdalfeldolgozásokat, s többek között Bartók- és Kodályműveket is énekeltek. Képvünkön: a grúz kórus.